

η Κατερίνα Παναγιωτοπούλου συζητά με τον πεζογράφο Κώστα Θερμογιάννη

-ΤΑΜΙΕΥΜΑ ΔΙΑ ΛΟΓΟΥ-

Η εφημερίδα μας, μέσα από την στήλη «Σκέψεις και Γραφές», συνεχίζει την προσπάθεια να γνωρίσει στους αναγνώστες της τους λογοτέχνες και γενικά τους ανθρώπους της τέχνης, οι οποίοι κατάγονται από την περιοχή και όχι μόνο. Με ιδιαίτερη χαρά φιλοξενούμε σήμερα έναν δικό μας άνθρωπο, τον φίλο και αρθρογράφο της εφημερίδας μας Κώστα Θερμογιάννη, ο οποίος γεννήθηκε το 1973 στη Λαμία, όπου ζει και εργάζεται τα τελευταία χρόνια. Στις αρχές του 2013 δημιούργησε τον λογοτεχνικό δικτυακό τόπο τοβιβλίο.net, το οποίο είναι πανελληνίου εμβελείας. Ο Κώστας Θερμογιάννης έχει εκδώσει τα βιβλία Παράδρομος στο χρόνο (Ιδιωτική έκδοση, 2013), Ταντίνιο, Το χαμογελαστό κοχύλι (Τοβιβλίο, 2014), Ο δάσκαλος και ο καθρέφτης (Τοβιβλίο, 2015), Ελένη (Ανίμα Εκδοτική, 2017), Η εφεύρεση του ανθρώπου (Ελκυστής, 2020), ενώ έχει συμμετάσχει σε οκτώ συλλογικές εκδόσεις. Δοκίμια και πεζά κείμενά του έχουν δημοσιευτεί σε πολλά λογοτεχνικά διαδικτυακά περιοδικά. Άρθρα του δημοσιεύονται στον έντυπο πολιτικό τύπο καθώς και σε ηλεκτρονικές ειδησεογραφικές ιστοσελίδες. Διατηρεί την ιστοσελίδα thermoyiannis.gr.

Κατερίνα Παναγιωτοπούλου: Στο άρθρο σας «Πώς “κατασκευάζονται” οι λαοί», στην ειδησεογραφική ιστοσελίδα Huffpost, αναφέρετε πως η ανθρωπότητα χρωστάει ότι έχει καταφέρει μέχρι σήμερα στην κοινωνική της οργάνωση, η οποία έδωσε τον χώρο και τη δυνατότητα στη σκέψη για να αναπτυχθεί σε όρια και σε μεγέθη, τα οποία ο άνθρωπος είναι αδύνατον να προσεγγίσει ως μονάδα». Πώς εφαρμόζεται αυτό στη λογοτεχνία;

Κώστας Θερμογιάννης: Κυρία Παναγιωτοπούλου επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω για τούτη τη συζήτησή μας όπως επίσης και την εφημερίδα Εν Δελφοίς για τη φιλοξενία της. Είναι γεγονός ότι η κοινωνική οργάνωση έδωσε τη δυνατότητα στον άνθρωπο να “αθροίσει” τη νοητική ικανότητα ενός εκάστου των πολιτών σε ένα ικανό σύνολο, τέτοιο που μπόρεσε να του εξασφαλίσει προστασία έναντι της διαμαντένιας σκληρότητας της φύσης. Αυτή η εξέλιξη έθεσε τις βάσεις για να ξεκινήσει ο άνθρωπος το διανοητικό του ταξίδι στην Ιθάκη της προόδου και του πολιτισμού. Δημιούργησε αριστουργήματα Τέχνης, τα οποία έγιναν κοινό κτήμα της ανθρωπότητας, θέτοντας τον ίδιο τον άνθρωπο μπροστά στην ευθύνη της δύναμής του, δύναμης που εν πολλοίς μέσα από την Τέχνη συνειδητοποίησε πως κατέχει. Υπό το σκεπτικό λοιπόν αυτό, ήτοι της πολιτιστικής προόδου που εξασφαλίστηκε μέσα από την κοινωνική οργάνωση, ανάμεσα και μαζί με τις υπόλοιπες Τέχνες, η λογοτεχνία αναμφίβολως υπήρξε ένας από τους θεμέλιους λίθους της προόδου του ανθρώπου ενώ συνεχίζει μέχρι τις μέρες μας να ταξιδεύει κάθε Οδυσσέα που θέλει να... ταξιδέψει.

Κ.Π.: Πιστεύετε ότι η λογοτεχνία έχει χρέος να απευθύνει ερωτήματα με αντίθετη πολιτική θέση και άποψη;

Κ.Θ.: Χρέος της λογοτεχνίας είναι να θέτει τη σκέψη σε κίνηση, να μετουσιώνει το μυαλό σε νοη. Να καθιστά αθάνατο ό,τι είναι θνητό αλλά δεν πρέπει να ξεχαστεί. Να επισημαίνει λάθη και να ασκεί κριτική, η πένα άλλωστε του λογοτέχνη οφείλει να μην τρομάζει από τις δυσκολίες των καιρών. Στρατευμένη ή μη, η λογοτεχνία έχει χρέος πάντα να στέκεται αποστασιοποιημένη από την πολιτική ώστε να έχει το δικαίωμα να εξομολογεί την κοινωνία με τις λέξεις της. Διότι μέσα από την οδύνη της γέννας του λόγου δόθηκε στον άνθρωπο, καθ’ όλη τη διάρκεια της ιστορίας του, η δυνατότητα να μπορεί να κοιτά κατάματα το μέλλον του, τη μοίρα του αλλά και το θεό του. Αν λοιπόν τούτο προϋποθέτει ερωτήσεις δύσκολες, τότε πρέπει να τις κάνει, όποιες κι αν είναι αυτές, και χωρίς δεύτερη σκέψη! Διότι η λογοτεχνία είναι το απογυμνωτικό κληροδότημα κάθε εποχής στις επόμενες.

Κ.Π.: Κατά τη γνώμη σας, έχει επηρεαστεί η εξέλιξη της γραφής από την μεταπολίτευση και μετά;

Κ.Θ.: Κυρία Παναγιωτοπούλου, ότι δεν εξελίσσεται μοιραία οδηγείται στον αφανισμό του. Η μεταπολίτευση υπήρξε μια περίοδος έντονων κοινωνικών αλλαγών στη χώρα μας, αλλαγών και εξελίξεων που οδήγησαν τον τόπο στο σημείο που βρίσκεται σήμερα. Είναι βαθιά πεποίθησή μου πως το σημαντικότερο επίτευγμα της κοινωνίας μας από τη μεταπολίτευση κι εντεύθεν, είναι το γεγονός ότι βελτιώθηκε αισθητά η “όρασή” μας. Πλέον είμαστε σε θέση να βλέπουμε καλύτερα τα γύρω μας, πολιτική, οικονομία, παιδεία, τεχνολογία, αισθήματα, όνειρα μα και τις ψευδαισθήσεις του λαού μας. Η λογοτεχνία σε όλες της τις μορφές, θα έλεγα όμως κυρίως η ποίηση, συνέδραμε αποφασιστικά προς την κατεύθυνση αυτή διότι κατάφερε να κάνει κάτι που ενδεχομένως σ’ αυτή τη χρονική συγκυρία να μην κατάφεραν στον ίδιο βαθμό οι άλλες τέχνες: Μάκρυνε τον άνθρωπο από τα δόγματα που τον κατέτρεχαν κι έκανε την αντίληψή του για το αύριο πιο καθαρή. Την ίδια στιγμή, επειδή λογοτεχνία και κοινωνία έχουν μια διαρκή και αδιάρρηκτη σχέση αλληλεπίδρασης, αφού η μία απαθανατίζει αλλά και απαθανατίζεται από την άλλη, η εξέλιξη αμφότερων είναι ένα γεγονός που δε σταμάτησε ποτέ να υφίσταται, θεωρώ δε απίθανο να σταματήσει όσο ο άνθρωπος της Ελλάδας συνεχίζει να διατηρεί νωπή την ανάγκη του να κατανοήσει την απεραντοσύνη τούτου του κόσμου.

Κ.Π.: Πόσο μπορούν να συμβάλουν στην έμπνευση ενός λογοτέχνη τα πολιτικά γεγονότα;

Κ.Θ.: Είναι ίσως τολμηρά ρομαντικό να μιλάμε για έμπνευση στη λογοτεχνία. Θαρρώ πως χωρίς σοβαρή μελέτη κι αγωνιώδη εξάσκηση, από εκείνη που δημιουργεί βουνά τσαλακωμένων χαρτιών στο καλάθι των ακρήστων, είναι εξόχως δύσκολο ο άνθρωπος να μπορέσει να γεννήσει άξια λόγου έργα. Ή, κατ’ επέκταση, να παραχθεί οποιαδήποτε τέχνη. Η έμπνευση είναι τυφλή και βαθιά φυλακισμένη στην τυφλότητά της, είναι δηλαδή μάταιο να την αναζητά κανείς για να δημιουργήσει το επόμενο έργο του. Βέβαια, δεν θα πρέπει να λησμονούμε πως πολιτικά γεγονότα όντως έχουν αποτελέσει όχι έμπνευση αλλά έναυσμα δημιουργίας, πώς αλλιώς άλλωστε θα είχε γραφτεί ο στίχος «Μέρα Μαγιάς μου μίσησες;». Αν είχα τη δυνατότητα, η απάντηση στο ερώτημά σας θα ήταν μια άλλη ερώτηση: «Πρέπει τα πολιτικά γεγονότα να αφήνονται να περνούν απαρατήρητα από τη γραφίδα του λογοτέχνη;».

Κ.Π.: Τι θα μπορούσαμε να περιμένουμε από τους λογοτέχνες για το μέλλον;

Κ.Θ.: Η απάντηση θα μπορούσε να είναι μονολεκτική: Τα πάντα! Αλλά, ίσως θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας πρώτα στον αναγνώστη διότι αυτός είναι ο εν δυνάμει μελλοντικός λογοτέχνης. Αν

δεν προσέξουμε ώστε να δοθούν κίνητρα ανάγνωσης και μελέτης των λογοτεχνικών έργων στους πολίτες της χώρας, ειδικά στους νέους οι οποίοι έχω την αίσθηση πως δυστυχώς αποφεύγουν τη λογοτεχνία, τότε θαρρώ πως θα νυχτώσει απέραντα στον τόπο μας. Είναι χρέος των λογοτεχνών να αξιοποιήσουν κάθε δυνατό μέσο ώστε να έρθουν οι πολίτες σε επαφή με τη λογοτεχνία. Στις μέρες μας ίσως θα μπορούσαν να κάνουν χρήση της τεχνολογίας όπως ο αείμνηστος Θεοδωράκης χρησιμοποίησε τη μουσική για να μάθουν οι Έλληνες την ποίηση. Αν όλα τούτα συντρέξουν, τότε από τους λογοτέχνες δεν πρέπει να περιμένουμε αλλά να απαιτήσουμε να αλλάξουν το τόπο μας. Αν όχι ιδανικά, έστω αρμονικά προς το χτες που παραλάβαμε αλλά και προς το αύριο που μας αρμόζει.

Κ.Π.: Πόσο δύσκολο είναι το να διευθύνετε μια επιτυχημένη ιστοσελίδα για τη λογοτεχνία όπως είναι τοβιβλίο.net;

Κ.Θ.: Ο δικτυακός τόπος τοβιβλίο.net ξεκίνησε την πορεία του στον κόσμο τού αισθητού πριν περίπου εννέα χρόνια. Η ταυτότητα της ιστοσελίδας προσδιορίστηκε από την προσωπικότητα των συνεργατών που με το έργο και τη δουλειά τους συνέδραμαν την πορεία της στο χρόνο αλλά και των επισκεπτών της οι οποίοι προσδιόρισαν την ιδιαίτερη ταυτότητά της. Δύσκολο λοιπόν δεν είναι να διαχειρίζεται κανείς μια ιστοσελίδα, δύσκολο είναι να καταφέρει να διατηρεί αναλλοίωτη μια ταυτότητα και μια φιλοσοφία που έχει χτιστεί μέσα από αυτή την ανεκτίμητη και αμφίδρομη αλληλεπίδραση με τους αναγνώστες της. Διότι πρέπει να μπορεί κανείς να τους κοιτά στα μάτια χωρίς δισταγμό επειδή συναισθάνεται τη μεγάλη ευθύνη απέναντί τους. Ο σεβασμός στον αναγνώστη είναι ίσως το σημαντικότερο σημείο στο οποίο εστιάζουμε καθημερινά της προσοχής μας. Κι αυτή η εξαισία αίσθηση της προσφοράς και της αναγνώρισης που εισπράτουμε σβήνει κάθε δυσκολία. Σαν άλλο παιδί άλλωστε, έχει τις δικές του ευθύνες αλλά και τη δική του μοναδική αίσθηση πληρότητας όταν το καμαρώνει κανείς καθώς μεγαλώνει κι εξελίσσεται.

Κ.Π.: Πώς επιλέγετε τη θεματολογία των κειμένων σας;

Κ.Θ.: Οι σκέψεις που αποτυπώνω στα κείμενα που δημοσιεύω προέρχονται είτε από ερεθίσματα που δέχομαι από την καθημερινότητα της εποχής και της κοινωνίας είτε από τη μελέτη λογοτεχνικών πονημάτων, κυρίως της ποίησης. Τα άρθρα είναι αποτέλεσμα της διήθησης της τρέχουσας επικαιρότητας μέσα μου μα και της διύλισης της εμπειρίας μου που μετουσιώνεται σε γνώση. Τα λογοτεχνικά κείμενα, πολλά από τα οποία κρατώ στο συρτάρι μου χωρίς να έχουν δημοσιευτεί, γράφονται σε στιγμές έντονης ψυχικής δραστηριότητας, έντονης συναισθηματικής φόρτισης ή έντονου πόνου. Η επιλογή που κάνει τη γραφίδα μου να αποτυπώσει τις σκέψεις μου πάντα εξαρτάται από κάποιον ίσκιο που παλεύει μέσα μου να βρει φως να φωτιστεί.

Κ.Π.: Μιλήστε μας για το τελευταίο βιβλίο σας.

Κ.Θ.: Το τελευταίο μου βιβλίο είναι Η Εφεύρεση του Ανθρώπου, το οποίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ελκυστής με πρόλογο γραμμένο από τον δημοσιογράφο και βουλευτή Νάσο Αθανασίου. Πρόκειται για μία σταχυολόγηση άρθρων μου που έχουν δημοσιευτεί στον τύπο, με θεματολογία που πηγάζει κυρίως από την επικαιρότητα. Ένας καλός φίλος, ο Άγγελος Πετρουλάκης που δυστυχώς δεν είναι πια μαζί μας, έγραψε για το βιβλίο: «Ο τίτλος παραπέμπει στη δημιουργία ενός άλλου ανθρώπου, αυτού που δεν υπάρχει, αλλά θα πρέπει να υπάρξει για να μπορούμε να ελπίζουμε σε μια κοινωνία διαφορετική, μια κοινωνία που έχουμε ανάγκη, για να μην νιώθουμε ναυαγοί [...] Φιλοσοφεί ο Κώστας Θερμογιάννης, όχι για να δώσει απαντήσεις, αλλά για να καταθέσει διαπιστώσεις. Τα κείμενά του είναι ένας καθρέφτης, στον οποίο όταν κοιταζόμαστε δεν βλέπουμε αυτό που φαινόμεσθε, αλλά αυτό που είμαστε κάτω από το δέρμα και τα οστά τού κρανίου.»

Κ.Π.: Σας ευχαριστώ

prosfisis
tyres & more

Continental BRIDGESTONE
MICHELIN PIRELLI

Τραχανάς Ηλίας & Σία Ε.Ε.

ΕΜΠΟΡΙΟ - SERVICE ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ

Κ. Καραμανλή 22 Άμφισσα

Τηλ. 22650 23432

e-mail: infoprosfisis@gmail.com

iparnassos
ΒΟΙΩΤΙΑ | ΦΘΙΩΤΙΔΑ | ΦΩΚΙΔΑ | ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ